

Vleermuisonderzoek

Herontwikkeling Koppelweg te Zeist

projectnr. 234834
revisie 0
17 augustus 2012

Opdrachtgever

BAM Woningbouw
T.a.v. de heer ir. M. Bok
Postbus 25
3430 AA NIEUWEGEIN

datum vrijgave	beschrijving revisie 0	goedkeuring	vrijgave
17 augustus 2012	CONCEPT	Ir. L.J.G. Koks	drs. K.E. van Dijk

Projectgroep bestaande uit:

drs. ing. M.L.(Michel) Braad

Tekstbijdragen:

drs. ing. M.L..Braad

Datum van uitgave:

17 augustus 2012

Contactadres:

MONitorweg 29
1301 AA Almere
Postbus 10044
4900 AA Oosterhout

Copyright © 2011

Ingenieursbureau Oranjewoud

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Vleermuisonderzoek Herontwikkeling Koppelweg te Zeist

Projectnr. 234834

17 augustus 2012 , revisie 0

Inhoud

	blz.
1	
1 Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Werkwijze	4
2	
2 Resultaten	7
3	
3 Effectbeoordeling Flora- en faunawet	9
3.1 Algemeen	9
3.2 Vleermuizen	9
4	
4 Conclusie en Aanbevelingen	11
4.1 Conclusie	11
4.2 Tot slot	11
5	
5 Literatuur	13
Bijlage 1: Waarnemingen van vleermuizen per bezoek	2

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer is voornemens om binnen het plangebied aan de Koppelweg in de gemeente Zeist diverse woningen te realiseren. Om de ontwikkeling mogelijk te maken worden de aanwezige (bedrijfs) panden gesloopt en bomen gekapt (zie Figuur 1.1).

Figuur 1.1: Ligging van het plangebied Koppelweg te Zeist.

Vanuit de Flora- en faunawet is de initiatiefnemer verplicht om op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied. In de opgestelde natuurtoets "Onderzoek in het kader van de realisatie van diverse woningen aan de Koppelweg te Zeist" van augustus 2011 wordt aangegeven dat strikt beschermde vleermuizen en vast rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied worden verwacht. Om te bepalen of de voorgenomen herontwikkeling met woningbouw in het plangebied een negatief effect heeft op deze beschermde soorten is een vleermuisonderzoek uitgevoerd om de aan- of afwezigheid vast te stellen. Deze kennis is noodzakelijk om met succes een ontheffingsprocedure te doorlopen en om gepaste mitigerende en compenserende maatregelen te kunnen formuleren.

Vleermuizen zijn strikt beschermd soorten en staan vermeld op Tabel 3 van de Flora- en faunawet en Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Voor deze soorten geldt een zwaar afwegingskader.

1.2 Werkwijze

Het onderzoek naar vleermuizen is meerledig. Het betreft het inventariseren van zomer- en kraamverblijven, paarverblijven en zwermplaatsen alsmede vliegroutes en foerageergebied. De inventarisaties is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2011 (30 maart 2011).

Tijdens het onderzoek is (gericht) gezocht naar jagende, trekkende, en zwermdende vleermuizen. Daarnaast is ook gezocht naar paarterritoria en verblijfplaatsen. Vleermuizen gebruiken hun leefgebied door het jaar heen op verschillende manieren. Daarom is het nodig om een vleermuisonderzoek verspreid over het seizoen uit te voeren. Eén van de avondbezoeken is vooraf gegaan door een zoektocht bij daglicht naar sporen die op het voorkomen van vleermuizen duiden (vleermuiskeutels, meststrepen, afgebeten insectenvleugels en vetsporen). Daarbij zijn ook holten, spleten en scheuren die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen doorzocht.

De vleermuisdetector is bij vleermuisonderzoek een onmisbaar apparaat. Met dit apparaat worden de ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar gemaakt. Door verschillen in klank, ritme en andere kenmerken is het mogelijk de verschillende soorten te onderscheiden en de aard van gedrag te bepalen.

Er is gewerkt met een Petterson D240x detector. Op die manier kunnen alle vleermuissoorten, waarvan het voorkomen in Nederland bekend is, worden ontvangen. Met de Petterson D240x detector kunnen tijdens het veldwerk opname worden gemaakt die achteraf geanalyseerd kunnen worden met behulp van het programma Batsound. Vooral voor de soorten van het geslacht *Myotis* is dit noodzakelijk om tot een zekere determinatie te komen.

Vleermuizen gebruiken hun leefgebied door het jaar heen op verschillende manieren. Daarom is het vleermuisonderzoek verspreid over het seizoen uitgevoerd. In totaal zijn er zes veldbezoeken uitgevoerd in de periode september 2011 tot en met juli 2012. In het onderstaande overzicht zijn de verschillende veldbezoeken per vleermuisperiode, inclusief de waarnemingsomstandigheden tijdens de bezoeken beschreven.

Zomer- en kraamverblijven van vleermuizen

In de periode van mei – juli 2012 heeft onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van zomerverblijven dan wel kraamverblijven van vleermuizen in het plangebied. Hiertoe is het plangebied viermaal bezocht met een tussenpoos van ten minste 20 dagen. Eén van de bezoeken (in juni) heeft plaatsgevonden in de vroege morgen, van circa twee uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst. De overige drie bezoeken hebben plaatsgevonden in de avond van zonsondergang tot circa twee uur na zonsondergang. Een overzicht van deze bezoeken is opgenomen in Tabel 1.1.

Tabel 1.1: Overzicht veldbezoek zomer- en kraamverblijven.

Datum	Type onderzoek	Weersomstandigheden
15-05-2012	zomer-/kraamverblijven	8.9 °C, windkracht 2, zwaar bewolkt
14-06-2012	zomer-/kraamverblijven	12.5 °C, windkracht 2, half bewolkt
02-07-2012	zomer-/kraamverblijven	16.5 °C, windkracht 2, half bewolkt
23-07-2012	zomer-/kraamverblijven	18.8 °C, windkracht 2, onbewolkt

Paarverblijven en zwermplaatsen van vleermuizen

In de periode van 15 augustus – september is het plangebied tweemaal onderzocht. De bezoeken hebben plaatsgevonden in de avond, vanaf zonsondergang tot circa drie uur na zonsondergang. Hierbij is een tussenpoos van circa 20 dagen aangehouden. Een overzicht van de inventarisaties is weergegeven in Tabel 1.2.

Tabel 1.2: Overzicht paarverblijven en zwermplaatsen.

Datum	Type onderzoek	Weersomstandigheden
14-09-2012	paarverblijven/zwermplaatsen	14.3 °C, windkracht 3, half bewolkt
28-09-2012	paarverblijven/zwermplaatsen	16.2 °C, windkracht 2, onbewolkt

Vliegroutes en foerageergebied

Simultaan met het onderzoek naar zomer- en kraamverblijven en de paarverblijven en zwermplaatsen is onderzoek verricht naar de eventueel in het plangebied aanwezige vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen.

Winterverblijven

Tijdens het onderzoek naar paarverblijven en zwermplaatsen is aandacht besteed aan de aanwezigheid van zwermende vleermuizen bij potentiële winterverblijven.

2 Resultaten

De waarnemingen van vleermuizen zijn te verdelen in zomer- en kraamverblijven, paarverblijven en zwermplaatsen, winterverblijven, vliegroutes en foerageerzones. Per onderdeel worden de waarnemingen hier beschreven. De waarnemingen per veldbezoek zijn weergegeven in Bijlage 1.

Zomer- en kraamverblijven

In het plangebied zijn geen zomer- en kraamverblijven van vleermuizen aangetroffen.

Tijdens de onderzoeksperiode zijn de gewone dwergvleermuis en laatvlieger waargenomen. Van deze soorten zijn in het plangebied geen verblijfplaatsen aangetroffen. De gewone dwergvleermuis was de talrijkste vleermuissoort en werd voornamelijk foeragerend waargenomen nabij de bomen op de hoek Koppelweg en Griffensteijnselaan en langs de Koppelweg. Hier werd gefoerageerd tussen de bomen en de panden. Tweemaal werd een laatvlieger op vliegroute waargenomen over het plangebied heen. Op 2 juli bleef een laatvlieger langdurig foerageren langs de Griffensteijnselaan, net buiten het plangebied.

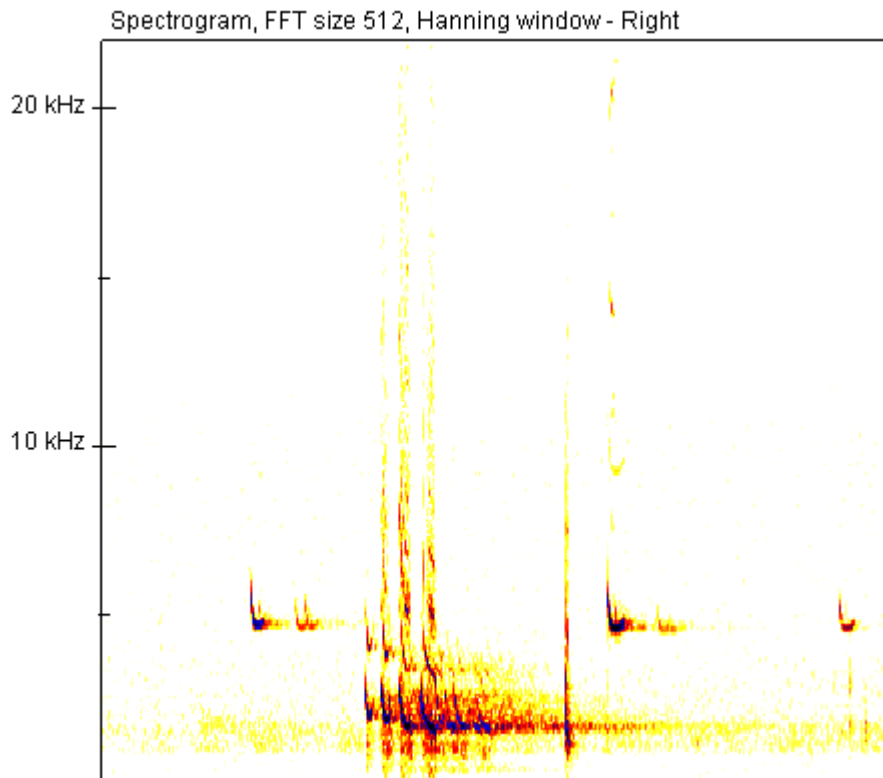

Foto's van het ochtendgloren in het plangebied op 14 juni 2012.

Paarverblijven en zwermplaatsen

De laatste twee veldbezoeken zijn uitgevoerd om baltsende of roepende vleermuizen waar te nemen. Tijdens het tweede veldbezoek (28-09-2011) werden diverse roepende mannetjes vleermuizen waargenomen in de omgeving van het plangebied. Paarverblijven werden echter niet aangetroffen in de panden in het plangebied.

Nabij Nijenheim werd een roepend mannetje waargenomen, buiten het plangebied (zie Bijlage 1). In het plangebied werd een kortstondig baltsend/roepend mannetje van de gewone dwergvleermuis waargenomen (zie Figuur 2.1). De vleermuis vloog kort op en neer tussen de bomen langs de Griffensteijnselaan. Hierbij werd geen gedrag vertoond dat wees op het gebruik van het aangelegen (witte) gebouw. Ook zijn geen zomerverblijven van mannetjes aangetroffen in de zomer van 2012, die eventueel een (paar)verblijfplaats van het roepende mannetje kon aantonen. Zwermgedrag werd niet aangetroffen in (bedrijfs)panden in het plangebied.

Figuur 2.1: Sonogram van de baltsroep van een gewone dwergvleermuis (Batsound).

Winterverblijven

Tijdens het onderzoek naar paarverblijven en zwermplaatsen is aandacht besteed aan invasies van vleermuizen in het plangebied, welke kunnen duiden op winterverblijven van vleermuizen. Dit is niet waargenomen.

Vliegroutes en foerageerzones

De gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn waargenomen op vliegroute in het plangebied. Andere soorten zijn niet waargenomen op vliegroute. Het gaat hier om een beperkte vliegactiviteit. De gewone dwergvleermuizen vlogen langs de bomenrijen aan de Koppelweg en Griffensteijnselaan. De laatvlieger werd tweemaal waargenomen boven de Koppelweg en de Griffensteijnselaan. De bomen langs de Koppelweg en Griffensteijnselaan worden door de gewone dwergvleermuis en sporadisch door de laatvlieger gebruikt als foerageerzone.

3 Effectbeoordeling Flora- en faunawet

3.1 Algemeen

Binnen het plangebied zijn twee beschermde vleermuissoorten waargenomen. In Tabel 3.1 is het belang van het plangebied voor aanwezige beschermde vleermuizen beknopt weergegeven. Voor de vleermuizen wordt dit nader toegelicht.

Tabel 3.1: Belang van het plangebied voor vleermuizen.

Soort	Functie	Belang instandhouding populatie	Status ¹
Gewone dwergvleermuis	Foerageergebied Vliegroute	Redelijk Redelijk	3, HR 4
Laatvlieger	Foerageergebied Vliegroute	Beperkt Beperkt	3, HR 4

¹ Tabel 1, 2 of 3 Flora- en faunawet en HR Habitatrictlijn Bijlage 4.

3.2 Vleermuizen

Gewone dwergvleermuis

Binnen het plangebied zijn geen zomer- en kraamverblijven en paarverblijven van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Het verwijderen van de aanwezige (bedrijfs)panden heeft dan ook geen negatief effect op de soort.

Door het verwijderen van de bomen en geringe begroeiing binnen het plangebied wordt foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis in beperkte mate aangetast. Dit heeft geen negatief effect hebben op de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie van deze soort, gezien er voldoende alternatief foerageergebied in de directe omgeving beschikbaar blijft.

Een negatief effect op de instandhouding van de lokale populatie gewone dwergvleermuis kan dan ook worden uitgesloten door de voorgenomen herontwikkeling.

Laatvlieger

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen van deze gebouwbewonende soort. De verblijfplaatsen zijn waarschijnlijk elders gelegen in Zeist. Het verwijderen van de (bedrijfs)panden heeft dan ook geen negatief effect op de soort.

Het verwijderen van de aanwezige bomen en begroeiing zal geen negatief effect hebben op de aanwezige vliegroute van de laatvlieger. De bebouwing en het groen langs de Koppelweg en Nijenheim blijven behouden, waardoor lijnvormige elementen gewaarborgd blijven. Daarnaast is de laatvlieger een robuuste vlieger en kan ook zonder elementen zijn weg vinden.

Een negatief effect op de instandhouding van de lokale populatie laatvlieger kan dan ook worden uitgesloten door de voorgenomen herontwikkeling.

4 Conclusie en Aanbevelingen

4.1 Conclusie

In het plangebied Koppelweg te Zeist zijn twee middels de Flora- en faunawet beschermde vleermuissoorten waargenomen. Het plangebied bleek van beperkt belang als foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis en in minder mate de laatvlieger. Het plangebied is voor geen van deze soorten van belang voor de instandhouding van de lokale populaties. Er zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen in de vorm van *zomer- en kraamverblijven* en *paarverblijven* van vleermuizen aangetroffen in het plangebied.

Door de voorgenomen herontwikkeling Koppelweg te Zeist gaan geen vaste rust- en verblijfplaatsen of belangrijke migratie- en vliegroutes en foerageergebieden, die van belang zijn voor de instandhouding van de soort op populatieniveau, verloren. Voor bovengenoemde vleermuissoorten is dan ook geen ontheffing ex. art. 75 Flora- en faunawet noodzakelijk.

4.2 Tot slot

De voorliggende onderzoek is gebaseerd op een gedegen onderzoek op basis van geldende vleermuisprotocol 2011 voor vleermuizen.

Indien u nog vragen heeft naar aanleiding van deze rapportage kunt u contact opnemen met onze ecologisch adviseur M.L. (Michel) Braad (06 - 20 60 69 20) van ons bureau.

5 Literatuur

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen, Dienst Regelingen. d.d. 6 april 2009.

Korthorst, M., 2011. Natuurtoets. Onderzoek in het kader van de realisatie van diverse woningen aan de Koppelweg te Zeist. Oranjewoud projectnummer 234834. In opdracht van BAM Woningbouw.

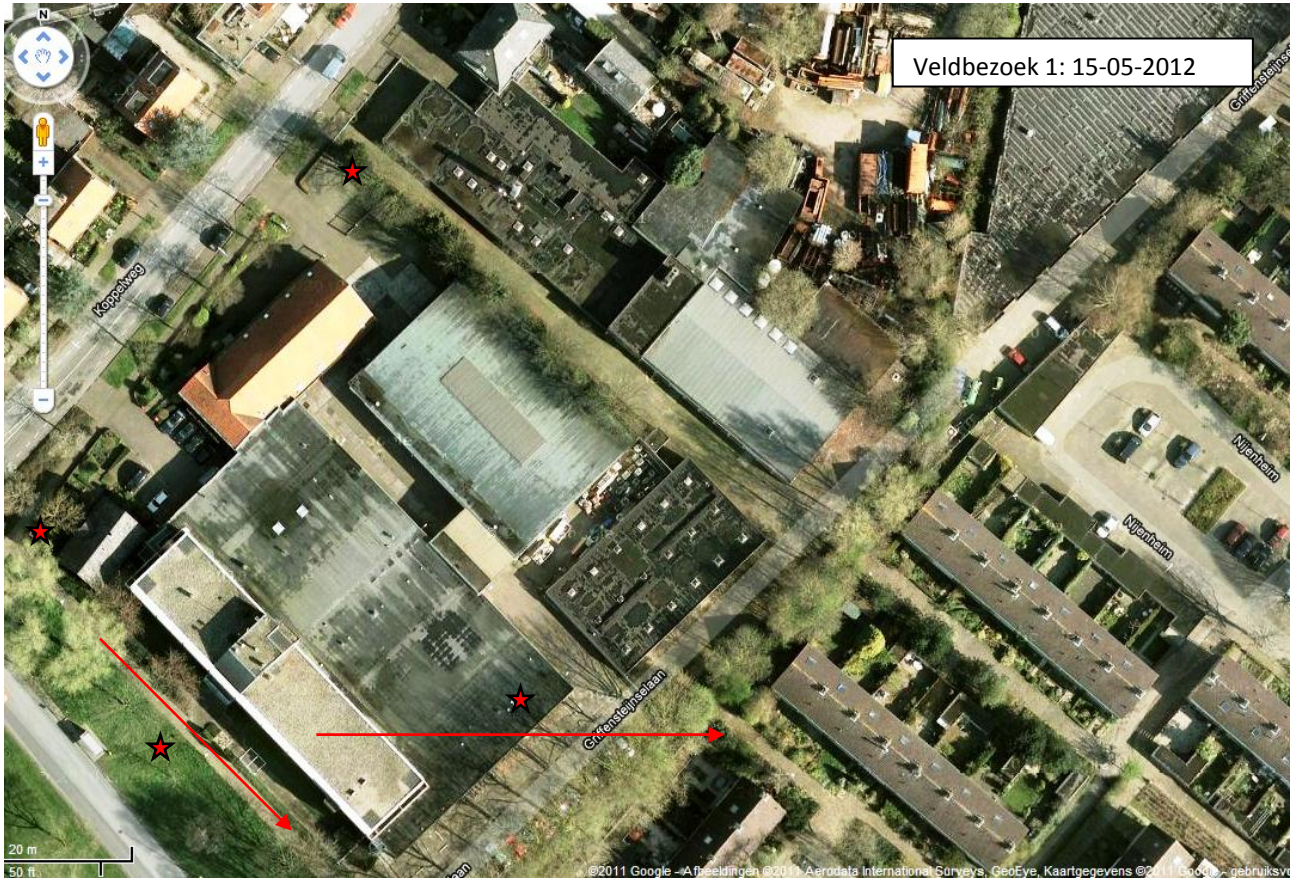
Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur 2011. Vleermuisprotocol 2011, 30 maart 2011.

Internet:

www.vleermuis.net

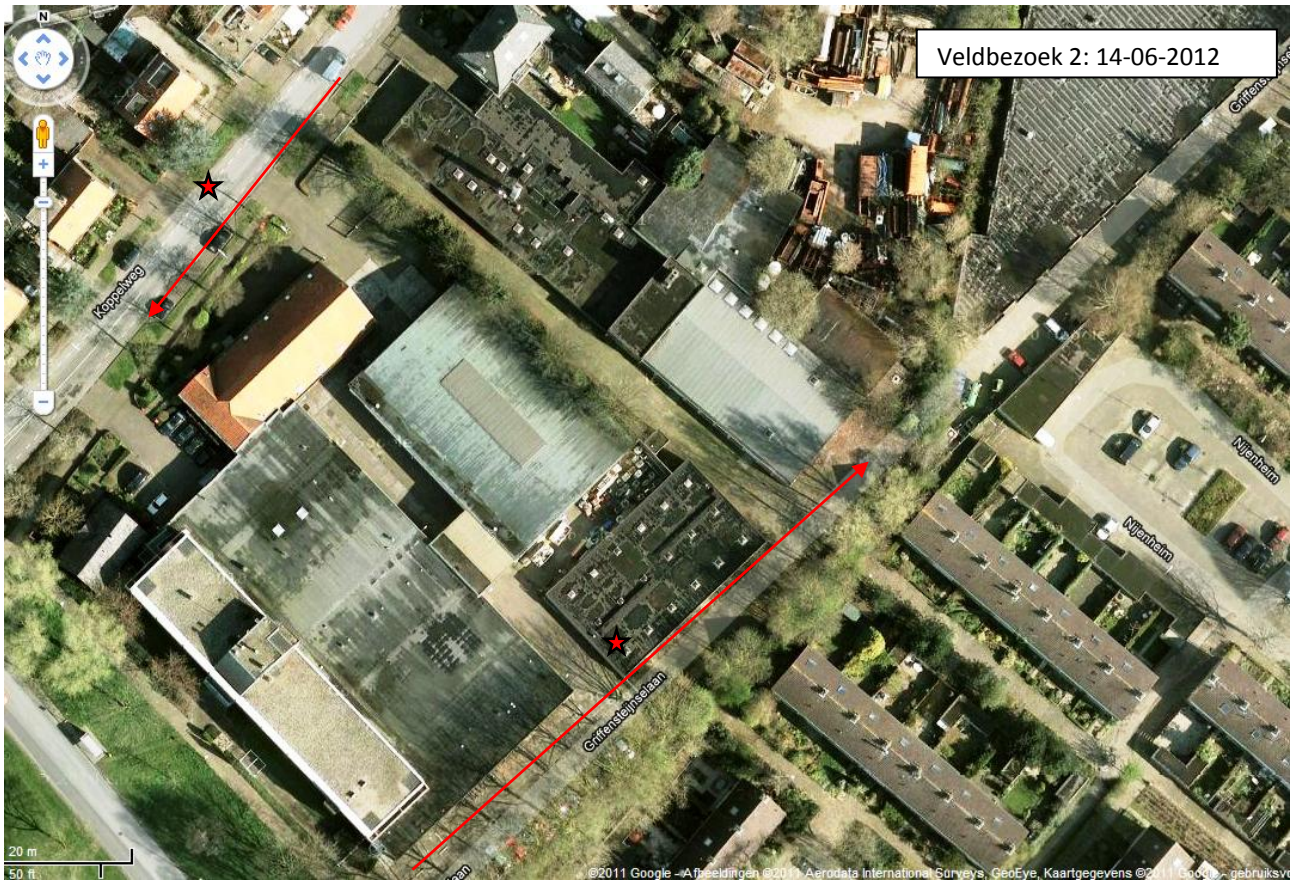
www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1: Waarnemingen van vleermuizen per bezoek

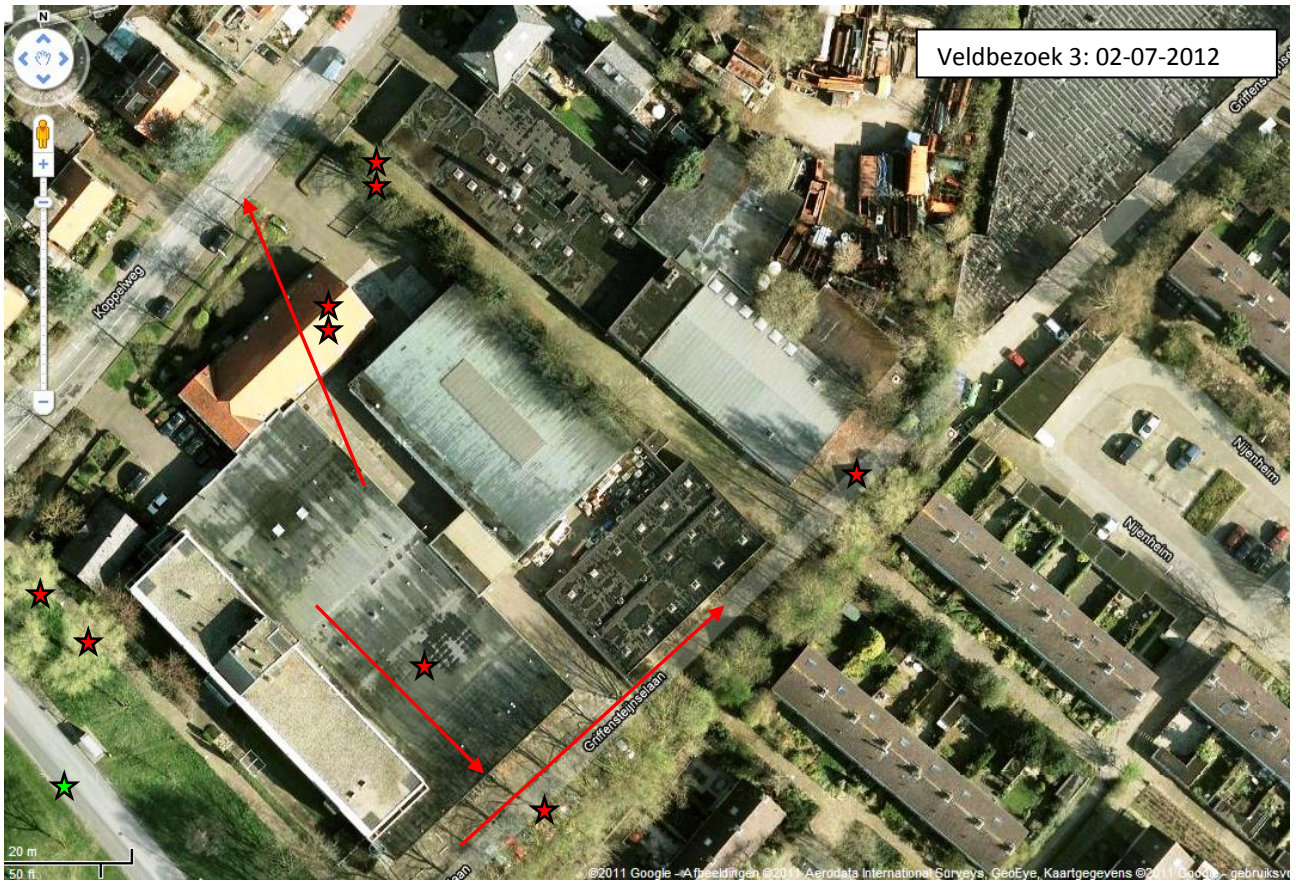
Legenda

- ★ gewone dwergvleermuis
- ★ laatvlieger
- ★ rosse vleermuis
- langsvliegend

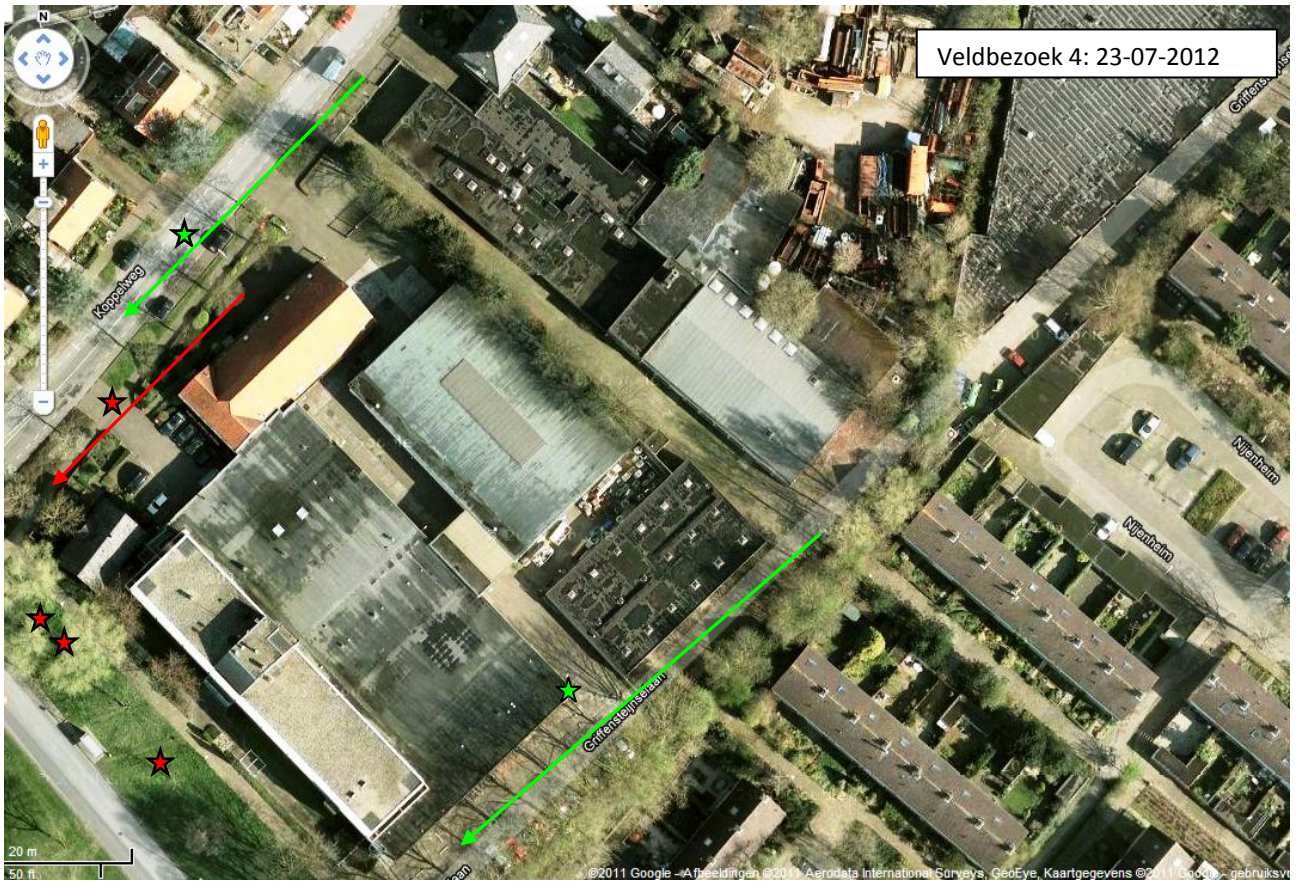
Legenda

- ★ gewone dwergvleermuis
- ★ laatvlieger
- ★ rosse vleermuis
- langsvliegend

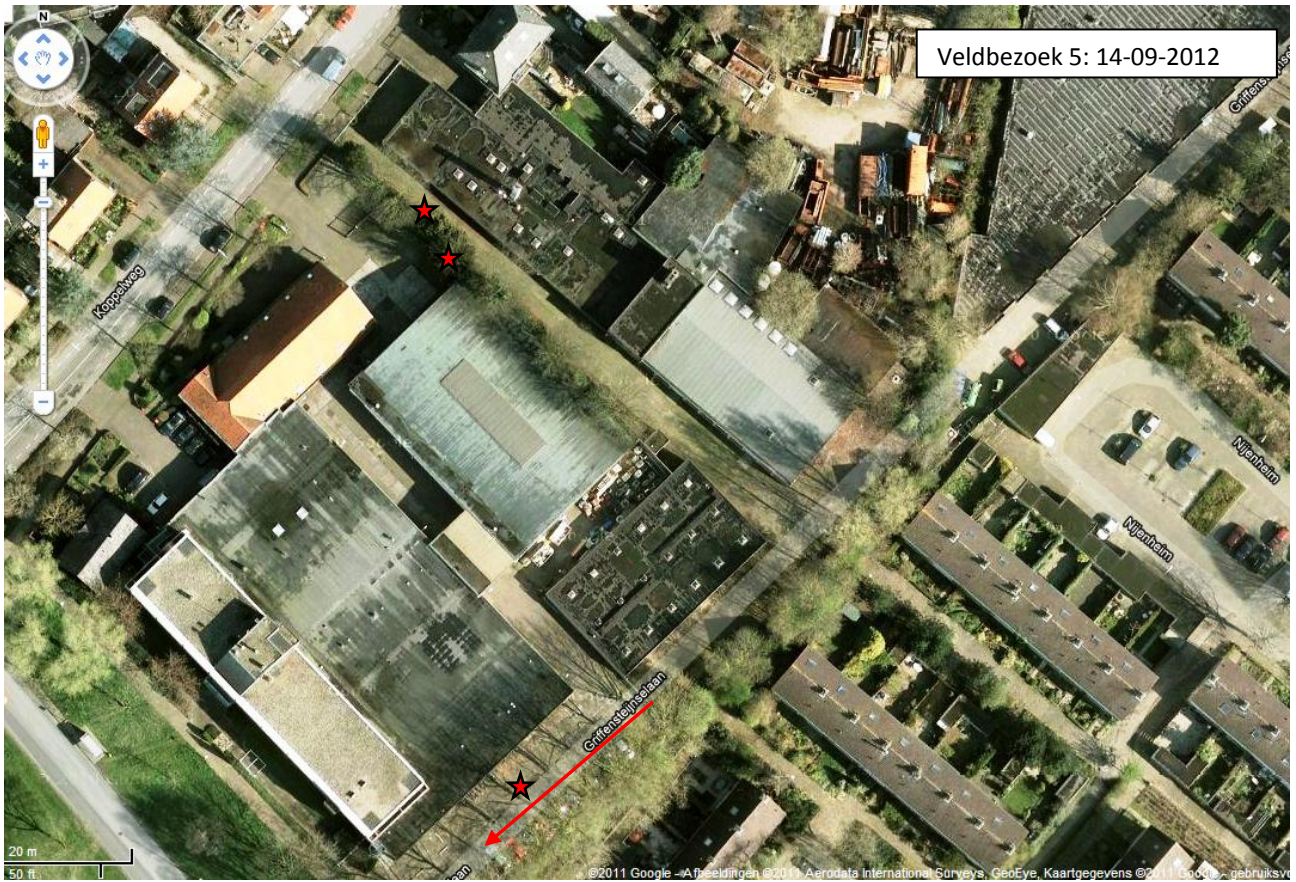
Legenda

- gewone dwergvleermuis
- laatvlieger
- rosse vleermuis
- gewone grootoorvleermuis
- langsvliegend

Legenda

- ★ gewone dwergvleermuis
- ★ laatvlieger
- ★ rosse vleermuis
- langsvliegend

Legenda

- ★ gewone dwergvleermuis
- ★ laatvlieger
- ★ rosse vleermuis
- langsvliegend

Legenda

- ★ gewone dwergvleermuis
- ★ laatvlieger
- ★ rosse vleermuis
- langsvliegend